

ΟΜΙΛΙΑ
ΤΟΥ ΧΡΗΣΤΟΥ Θ. ΓΚΟΥΜΑ ΣΤΙΣ 30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2019

Κατά την τελετή ονοματοδοσίας της πλατείας ΚΟΜΝΑ ΤΡΑΚΑ
και του κεντρικού δρόμου σε Δημητρίου Ν. Δημητρίου (Νικηφόρου)
στην ΕΠΤΑΛΟΦΟ

Σεβαστέ πατέρα Χαράλαμπε,
Κύριε Δήμαρχε,
Κύριε Αντιδήμαρχε,
Κύριε Πρόεδρε και μέλη του Τοπικού Συμβουλίου,
Διδάσκαλοι,
Κυρίες και Κύριοι παριστάμενοι,
Αγαπητοί συγχωριανοί,

Συγκεντρωθήκαμε σήμερα εδώ για να αποτίσουμε τον οφειλόμενο φόρο τιμής εμπράκτως στους αγωνιστές για τα ιδανικά της πατρίδας. Ο κανόνας της διαγωγής των μεγάλων ανδρών της Ελλάδας υπήρξε το δόγμα «Εις οιωνός άριστος αμύνεσθαι περί πάτρης».

Η υπεράσπιση της πατρίδας με αυτοθυσία είναι χρέος ιερό που ταιριάζει στην πολυχιλιόχρονη ιστορία του τόπου μας και του ανεπανάληπτου πολιτισμού μας.

Από τα προαιώνια ήθη και έθιμά μας που αναδεικνύουν αυτόν ακριβώς τον πολιτισμό είναι και οι τιμές που αποδίδουμε στους ήρωες των εθνικών μας αγώνων και ασφαλώς σε όσους έπεσαν για τα ιδανικά της φυλής μας.

Το χωριό μας, η σημερινή ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ, από πολύ παλιά υπήρξε φωλιά καπεταναίων και λεβεντάδων με τις πιο εύγλωττες αναμνήσεις του αιματηρού της μεγαλείου.

Σε όλους τους εθνικούς αγώνες έδωσε το δυναμικό παρόν, στον Τρωικό πόλεμο, τους περσικούς πολέμους, τους Γαλάτες, τους Ρωμαίους, τους Φράγκους, Βούλγαρους, Τούρκους, Ιταλούς και Γερμανούς και διέθεσε πάντοτε το καλύτερο έμπυχο υλικό που διέθετε, τη νεολαία του.

Κατά τη μακραιώνια ιστορική διαδρομή, αρκετές φορές άλλαξε και όνομα και θέση εξαιτίας γεωλογικών μεταβολών και των κινδύνων που διέτρεχε. Πανάρχαια Πελασγικά κτίσματα ανατολικά της εκκλησίας της Αγίας Παρασκευής, στον ομώνυμο λόφο, μαρτυρούν αδιάψευστα την ύπαρξη προϊστορικού οικισμού.

Από τη μυθολογία και την προφορική παράδοση μαθαίνουμε ότι μετά τον κατακλυσμό του Δευκαλίωνα και της Πύρρας (Ξανθιάς), οι οποίοι ως γνωστόν επέζησαν επάνω στον Παρνασσό, ο πρωτότοκος γιος τους ο Έλληνας θεμελίωσε σπίτι στα σημερινά αμπέλια του χωριού που μέχρι σήμερα λέγονται Λιανικά, δηλαδή «Ελληνικά».

Την εποχή του Ομήρου, όταν άρχοντας ολόκληρου του Παρνασσού ήταν ο φημισμένος ΑΥΤΟΛΥΚΟΣ, πατέρας της ΑΝΤΙΚΛΕΙΑΣ και παππούς του ΟΔΥΣΣΕΑ Ιθακίσιου, το χωριό ονομάζετο ΧΑΡΑΔΡΑ. Το όνομα πήρε από τον ρέοντα ποταμό ΧΑΡΑΝΔΡΟ που είχε θεοποιηθεί και σήμερα λέγεται ΑΓΟΡΙΑΝΙΤΗΣ.

Μετά τη διάδοση του Χριστιανισμού και τον ερχομό στο χωριό συγγενούς των Κομνηνών Αυτοκρατόρων της Κωνσταντινουπόλεως, από τους οποίους κατάγονται οι Τρακαίοι, το χωριό ονομάζεται «ΑΓΙΑ ΜΑΡΙΝΑ» έως το 1700 μ.Χ., που τότε αριθμούσε 900 κατοίκους. Με την ανοικοδόμηση από την ολική καταστροφή εξαιτίας της αποτυχημένης επανάστασης του 1770, το χωριό ονομάζεται «ΑΓΟΡΙΑΝΗ».

Μετά την Τουρκοαπελευθέρωση και την ίδρυση των δέκα πρώτων Δήμων του Νομού Φωκίδας και Λοκρίδας το 1836, ορίζεται ως έδρα του Δήμου ΧΑΡΑΔΡΑΙΑΣ και περιλαμβάνει τη μονή ΠΡΟΦΗΤΗ ΗΛΙΑ έως τη ΜΑΡΙΟΛΑΤΑ και ΜΠΡΑΛΟ.

Το 1912 αναγνωρίζεται ως Κοινότητα ΑΝΩ ΑΓΟΡΙΑΝΗΣ. Με διάταγμα του 1927 μετονομάστηκε σε ΕΠΤΑΛΟΦΟ.

Για τη ζωή των χωριανών στο όμορφο και ξακουστό αυτό χωριό, πριν από τους πολέμους, μπορούμε να πούμε ότι:

«Ήτανε όλο το χωριό μια φαμελιά μεγάλη, ξαδέλφια, μπατζανάκηδες κουμπάροι και γαμπροί. Όταν οι πρώτοι έφτυναν κατάπιναν οι άλλοι και με το ίδιο ζύμωναν προζύμι το ψωμί...».

Και ήρθε η υποδούλωση και άρχισαν οι πόλεμοι. Οι Αγοριανίτες πολεμιστές, γόννοι οικογενειών που γαλουχήθηκαν με ηρωικές πράξεις των προγόνων τους και σφυρηλατήθηκαν με αισθήματα πατριωτισμού, αυτούς μιμήθηκαν και βάδισαν το δρόμο της δόξας διαθέτοντας το βίο τους, τις οικογένειές τους και πεθαίνοντας για την πατρίδα. Τα διάσπαρτα μνήματα σε όλο τον Ελλαδικό χώρο, συμβολίζουν σκηνές απaráμιλλου ηρωισμού και ακαταμάχητου θάρρους, προτείνοντας τα στήθη τους στα εχθρικά πυρά.

Είναι γνωστό ότι η συμμετοχή των πόλεων στους εθνικούς αγώνες ανέκαθεν εκφραζόταν με το όνομα του Αρχηγού του πολεμικού σώματος της πόλης, όπως ο Οδυσσέας της Τροίας, ο Πανουργιάς στα ΣΑΛΩΝΑ, ο Διάκος στην ΑΛΑΜΑΝΑ, ο Ανδρούτσος στη ΓΡΑΒΙΑ, ο Νάκος στην ΑΜΠΛΙΑΝΗ, ο Καραϊσκάκης στην ΑΡΑΧΩΒΑ κ.ο.κ.

Γι' αυτό εμείς σήμερα ευλαβείς και ταπεινοί προσκυνητές σύραμε τα βήματά μας στον ιερό τούτο χώρο για να τιμήσουμε αντιπροσωπευτικά τους δύο ήρωές μας για τις δύο τουλάχιστον γνωστές ιστορικές περιόδους, με τη βεβαιότητα ότι στα πρόσωπά τους τιμούμε και όλους τους γνωστούς και άγνωστους ηρωικούς αγωνιστές μας. Τον ΚΟΜΝΑ ΤΡΑΚΑ της Επανάστασης του 1821 και τον ΔΗΜΗΤΡΙΟ Ν. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ (ΝΙΚΗΦΟΡΟ) της Εθνικής Αντιστάσεως περιόδου 1940-1944.

Αντιλαμβάνεστε πιστεύω ότι για να εξιστορήσουμε όλα τα γεγονότα που αναφέρονται στους αγώνες των δύο προαναφερομένων αγωνιστών θα θέλαμε τόμους ολόκληρους. Γι' αυτό θα αναφερθώ τελείως συμβολικά σε δυο-τρία μόνον περιστατικά για τον καθένα, για να προβληθεί κυρίως η ικανότητα και το ήθος των αγωνιστών που αποδεικνύουν και εδραιώνουν αδιάστικτα ιστορικά γεγονότα και μόνον για όσους δεν τα γνωρίζουν.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΟΜΝΑ ΤΡΑΚΑ: Έλαβε μέρος με διακόσιους περίπου Αγοριανίτες σε όλες σχεδόν τις μάχες της Επανάστασης του 1821. Στην κατάληψη του φρουρίου των Σαλώνων στις 10 Απριλίου 1821, ανήμερα του ΠΑΣΧΑ, όπου σκοτώθηκε ο μικρότερος αδελφός του ΣΤΑΜΑΤΗΣ 25 χρονών, προεστός της Σουβάλας όπου είχε παντρευτεί. Συμμετείχε επίσης στην ΑΛΑΜΑΝΑ, στο Χάνι της Γραβιάς με 10 ακόμη Αγοριανίτες, στα Βασιλικά, στην ΑΜΠΛΙΑΝΗ – όπου η συμμετοχή των Αγοριανιτών έκρινε την έκβαση της μάχης. Στο ΑΛΗΣΑΚΙ του ΜΑΝΕΣΗ μεγαλούργησε σώζοντας τον Βασίλη Μπούσγο με τριακόσιους Λειδαβίτες. Γι' αυτό στο ΑΣΒΕΣΤΟΧΩΡΙ του έστησαν ανδριάντα και τον τιμούν κάθε χρόνο του Αϊλιώς. Έχασε τη γυναίκα του και την κόρη του που ήταν αιχμάλωτες των Τούρκων στο κάστρο της Λαμίας και διέθεσε για τον αγώνα την περιουσία του από εκατό χιλιάδες γρόσια.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΝΙΚΗΦΟΡΟ: Ευτύχησα να τον γνωρίσω εν ζωή. Να του μιλώ, να τον ακούω να μου διηγείται τα κατορθώματά του, με τη χαρακτηριστική -γλυκιά- στεντόρεια φωνή του, που έχω την αίσθηση ότι ακόμα αντηχεί στ' αυτιά μου και να του σφίγγω το στιβαρό του χέρι.

Από τα αναρίθμητα κατορθώματά του, τα οποία χάρις στο συγγραφικό του ταλέντο έγιναν γνωστά παγκοσμίως, θα αναφέρω τελείως συμβολικά την ανατίναξη της γέφυρας του Γοργοποτάμου το Νοέμβριο του 1942, όπου η συμμετοχή του μαζί με τους αείμνηστους συγχωριανούς μας ΓΙΑΝΝΗ ΣΟΥΡΑΒΛΗ και ΓΙΑΝΝΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ (ΔΙΑΜΑΝΤΗ), έκρινε την επιτυχή έκβαση του εγχειρήματος και άφησε άναυδους όλους τους λαούς.

Το Μάρτιο του 1943 με παράτολμο σχέδιο και αψηφώντας κάθε κίνδυνο, πέτυχε να ανοίξει τη φυλακή της Λιβαδειάς απελευθερώνοντας όλους τους κρατουμένους των Ιταλών, μεταξύ των οποίων ήταν και ο πατέρας του αείμνηστος ΜΠΑΡΜΠΑ-ΝΙΚΟΣ σεβαστός και αγαπητός εν ζωή δάσκαλος. Κατά τραγική ειρωνεία της μοίρας, στον πρώτο εορτασμό της επετείου «ΑΝΑΤΙΝΑΞΗΣ ΤΗΣ ΓΕΦΥΡΑΣ ΓΟΡΓΟΠΟΤΑΜΟΥ», το Νοέμβριο του 1964, από σκόπιμα τοποθετημένη νάρκη, έχασε την αδελφή του ΑΣΗΜΟΥΛΑ και, το χειρότερο,

διώχθηκε αν και βαριά άρρωστος και μέχρι να αθωωθεί έμεινε πάνω από δύο μήνες υπόδικος. Τελικά αποκαταστάθηκε από το Δημόσιο, με το βαθμό του Συνταγματάρχη – εν αποστρατεία, αφού ως γνωστόν, ως απόφοιτος της Σχολής Ευελπίδων ήταν μόνιμος Αξιωματικός του Ελληνικού Στρατού και υπηρέτησε στον Ιταλικό πόλεμο του '40 ως Υπίλαρχος! Την εποχή όμως που ζούμε, της αμφισβήτησης και απαξίωσης, που τα ιδανικά και τα πρότυπα σπανίζουν, είναι ελπιδοφόρο ότι οι Κοινοτάρχες μας συναισθανόμενοι από νωρίς το βαρύ χρέος, πρώτα ενήργησαν και πέτυχαν να αναγνωριστεί η ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ ως «ΜΑΡΤΥΡΙΚΟ ΧΩΡΙΟ» γιατί εδώ πράγματι συνέβησαν ιδιαίτερα σκληρά γεγονότα, τα οποία άλλαξαν τη φυσιογνωμία, τη συνεκτικότητα και την ψυχοσύνθεση του εναπομείναντος πληθυσμού.

Εκτός από τους πέντε (5) ηρωικούς νεκρούς στην πρώτη γραμμή το '40, πολλοί υπήρξαν θύματα από κακουχίες, στερήσεις, ασθένειες, βιασμούς και άλλα ατυχήματα. Ανυπολόγιστες οι υλικές ζημιές από βομβαρδισμούς, βανδαλισμούς και εμπρησμούς με τραγικό απολογισμό το θάνατο εκατό περίπου ατόμων και στα δύο χωριά, Άνω και Κάτω Αγόριανης, νεανικής κυρίως ηλικίας, συμπεριλαμβανομένων και των θυμάτων του ολέθριου εμφυλίου, πολλοί εκ των οποίων κάηκαν ζωντανοί μέσα στα σπίτια τους.

Αυτοί λοιπόν που δοκίμασαν τα ναζιστικά μαρτύρια, αυτοί που έχασαν πρόωρα τη ζωή τους και τις περιουσίες τους από τις βιαιότητες των κατακτητών, δικαιούνται το μνημείο τους.

Για τη σημερινή ονοματοδοσία, που θεωρώ ότι εντάσσεται στην προσπάθεια εκπλήρωσης αυτού ακριβώς του χρέους προς τους ήρωές μας, αξίζει πράγματι έπαινος στον παριστάμενο Δήμαρχο κ.Αθανάσιο Παναγιωτόπουλο, τον Αντιδήμαρχο και στον Πρόεδρο με τους Τοπικούς Συμβούλους του, οι οποίοι γνωρίζουν οπωσδήποτε ότι λαοί που ξεχνούν και δεν τιμούν τους ήρωές τους δεν έχουν μέλλον.

Οι συγγενείς, οι φίλοι, οι συγχωριανοί, οι πατριώτες να είμαστε υπερήφανοι και να μας παρηγορεί η δόξα τους, γιατί τα ιερά ονόματά τους δεν θα είναι μόνον γραμμένα στην άψυχη μαρμάρινη πλάκα της ονοματοδοσίας, αλλά με ανεξίτηλα

γράμματα στις καρδιές όλων μας. Είναι πλέον στο ΛΕΥΚΩΜΑ ΠΕΣΟΝΤΩΝ της ιστορίας του χωριού αλλά και στις ανεξαλείπτους Δέλτους της Εθνικής μας Ιστορίας.

Ελπίζω και εύχομαι η επόμενη προσπάθεια των Αρχόντων μας για την ολοκλήρωση του ιερού μας χρέους να είναι η ανέγερση του αναμενόμενου «ΜΝΗΜΕΙΟΥ ΗΡΩΩΝ» εδώ στην κοιτίδα των σημαντικότερων ιστορικών γεγονότων, όπου να συμπεριληφθούν όλοι ανεξαιρέτως οι αγωνιστές, οι αιχμάλωτοι των Τούρκων και οι πεσόντες διαχρονικά κατά κατηγορία και χρονολογία αγώνος, διότι όλοι δικαιούνται τη θέση τους στη μαρτυρική ιστορία του τόπου μας. Ας το στήσουμε, το περιμένουν.

Ας χτυπήσουν επιτέλους χαρμόσυνα σήμερα οι καμπάνες της Αγόριανης, για να ακουστεί το πολυπόθητο μήνυμα, ότι ενωμένοι πλέον οι Αγοριανίτες βρήκαν το δρόμο του πεπρωμένου τους και τιμούν τους ήρωές τους κατά το πατροπαράδοτο έθιμο. Και να πάρει το μήνυμα αυτό το μυρωμένο ανοιξιάτικο αεράκι να το φέρει στο **Διάσελλο**, στον **Πετέση**, στη **Δραγασιά**, στη **Φουρνού** και σε κάθε άλλο μαρτυρικό σημείο της περιφέρειας του χωριού που χύθηκε άλικο αίμα συνανθρώπων μας. Ας ανάψουν τα καντήλια και τα κεριά στην εκκλησία τούτη τη στιγμή που πετούν πάνω από τα κεφάλια μας οι ψυχές των δοξασμένων νεκρών μας και με μεγάλη ευχαρίστηση παρακολουθούν την ιερή τελετή. Ως ευωδιαστό θυμίαμα θα εκλάβουν την ευχή από τα χείλη όλων μας το:

«ΑΙΩΝΙΑ ΤΟΥΣ Η ΜΝΗΜΗ» - ΑΘΑΝΑΤΟΙ!